

# EL POBLE: CATALA

ANY III  
Núm... 226

PREUS DE SUSCRIPCIÓ sense participació a la nostra BIBLIOTHECA  
CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES... 4 pesetes trimestral  
PAISOS DE UNIO POSTAL... 9 pesetes trimestral

Barcelona, dimecres, 26 de setembre de 1906  
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: PLASSA SANTA AGNA, 17, PRAL.-TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ y a un volum trimestral de la nostra BIBLIOTHECA  
CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES... 5.00 pesetes trimestral

5 Cts.

Clinica de Vies Urinaries y de la Matriu  
**Dr. Espinosa de los Monteros**  
Metge de l'Hospital del Sagrat Cor  
Corts, 525 (entre Claret y Lluçà), de tres a cinc; dies festius, de onze a dotze.  
Consulta pública: Major, 116, Gracia; de tres a sis tardes.

**Roviralta y C.**  
**Cartró-cuiro**  
— pera cobertes —  
24 - Carrer Ample - 24  
Barcelona

**RESTAURANT JOSEP VILA**  
Economia sense rival. — Carrer de Ferran VII (passatge del Crèdit, números 5 y 7) —  
Abonaments de 60 coberts a 45, 60 y 90 ptes. — Oberts a 2, 3, 4 y 5 ptes. — Servey esmerat a la carta. — Saló pera banquets, casaments y bateigs.

**MALALTIES INFECCIOSES**  
La seva curació es ràpida y decisiva usant el SAMBAR MITJA. Extracte d'una planta exòtica, obra energicament para combatre totes infeccions com se presenten, rebellant y fent desaparèixer la febre per alta que sigui, sense deprimir les forces del malalt, ni debilitar el cor.  
Els metges més eminents han ensajat ab èxit sorprenent, tan preclós remei y recomanen ser en la Verola, Tífus, Pulmonia, Fiebre patidivica y Intermittent, de Maltre, Cuorperal, Trancano, Escarantina y altres infeccions.  
El SAMBAR MITJA absolutament inofensiu a totes dosis, en els nens y adults, serveix també com segur preservatiu contra aquests malalties, ja que lo mateix pot pendre en perfecte estat de salut, que en els períodes o crisis més greus d'una malaltia, triomfant sempre fins en els casos en que hagi sigut ineficax la quina y altres antitèrmics.  
Demaneu en les principals farmacies y en la de l'autor, Rambla de Catalunya, núm. 12. — Venda al engros: Dr. Andreu, Joan Viladot y J. Uriach y C.

**Dr. E. Perearnau** Vies urinaries, (ronyó, bufeta, próstata, etc.), ex-ajudant del Hospital Necker de París. — Bruc, número 6, pral. (entre Ronda y Trafalgar). — De 11 a 12 y de 3 a 5.  
**J. Vilela de Arquer** Advocat. Ha traslladat son despatx al carrer de Ausies Marc, 55, principal, primera. — Telefon 2099.

**AB EL POBLE**  
A L'EMILI JUNY  
L'altre dia l'Emili Juny, a La Publicitat, se dirigia a una colla d'estudiosos de la societat y de la vida, entre'ls que tenia la bondat de contornar, y'ls hi preguntava, com persuadits: Per què no aneu a la massa, per què no conviuu al poble?  
Així l'Emili Juny, en la rellorida joventut de son caràcter, se donava compte de l'apartament en que molts esperits dedicats a les coses de la consciència humana estaven respecte de les multituds, y es donava compte de que ara's moments de Catalunya imposen a tothom, especialment en aquells, la necessitat de que tots els catalans ens juntem en un sol nombre, en una sola quantitat d'homes, que tots siguem poble on acollí.  
Jo he concebut fins ara la meua acció com d'un individualista. Fins avui cap organisme social, cap organisme polític me temptava per formar part y participar y contribuir a la seva acció. Aquí, a Catalunya, en la diversitat y intensitat d'actes que hi ha hagut fins avui, exp temptava'l meu esperit, y no obstant, jo tenia la meua atenció sobre totes en l'ànima naturalment humana de no passar la vida inactivament, inexpressivament.  
Els partits dinásticos, nascuts en l'artificialitat dels cascos y dels governs civils, no podien temptar l'esperit sincer de ningú; sobre de que no responien a cap classe d'idealitat ni viva ni morta — aquí a Catalunya produïts a l'expressió més patètica a l'influència mondana de mitja dotzena de senyors. El saluto, no ja la paraula, ni la paraula buida, sinó'l saluto, font tot l'òfio d'idees y d'acció.  
Els partits republicans, el partit republicà, entament supeditat a l'idea de patria, impossibilitava l'acció dels que volen enquerir en aquesta idea totes les realitats modernes que l'esquerdin, la transformen, la renoven, li donguin una nova vida, en la qual s'engrandeix fins una idea — natural a la base, mental y conscient al cim — d'ont se volguin fructificar tots els humans.  
El partit catalanista invertia respecte del partit republicà la direcció de la mateixa idea de patria; però quedava igualment rígida, igualment incompreensiva de les idealitats modernes, quines per un cantó la solidava, més per un altre l'engrandien. Quan el partit catalanista's dividí, concebírem una esperança de que la fracció democràtica accentuaria la tendència de reivindicació civil y social. Subsistia, emperò, un cert exclusivisme patriòtic que feia vacilar el concurs y la acció.  
A tot això no era possible llançar-se a l'acció dels partits socials a Catalunya.  
El partit socialista, decidit a transportar aquí l'organització sistemàtica d'arreu, feia preveure l'ineficàcia de la seva acció, perquè desatentava'l caràcter català, y

dels millors esforços catalans fets fins allavors. Entre'ls diaris d'uns y altres partits, entre'ls protagonistes del pensament d'uns y altres organismes, se creaven trassos d'harmonia intel·lectual, com esbossant un nou conjunt de l'intel·ligència catalana, com il·luminant una nova consciència y un gran y nou esforç.  
Vul recordar alguns noms. Jo recordo que en El POBLE CATALA, allavors setmanari, l'Alomar y l'Ors parlava d'una influència, d'una missió modernament imperialista sobre d'Espanya, obrint un gran espai d'acció civilisadora an el catalanisme. Jo recordo que l'Ors, ab motiu de l'elecció don Zulueta com a regidor designat pel partit republicà, va escriure un reportatge vibrant en que revelava la germanor, l'afinitat d'uns y altres. Jo recordo que en Marquina, ab motiu de la publicació del Quèto de l'Unamuno va, ab esplèndids articles, senyalant l'esperit català, ab el nom d'ardidisme, enlitr la força, la modernitat, la transcendència del sentit català. Jo recordo que dels articles don Maragall se'n despenia setmanalment l'opinió d'una acció conjunta y transcendental de l'opinió catalanista. Jo recordo que, de feia temps, l'alta serenitat de l'Horado, portat per l'observació y el sentiment de les coses, de l'ànima, de la misèria de Barcelona, anava encaminant des de les pàgines d'El Diluvio envers una viventa y gloriosa síntesi dels esforços complementaris y encara separats de tots els pòbles catalans.  
Y va venir els fets que tothom sab. En l'espai d'un dia aquella llum que tant sols s'illuminava dalt de la mentalitat catalana's va estendre y projectar en tot el poble. Va ferse una nova consciència col·lectiva, una nova sentencialitat col·lectiva, y va sorgir un inaudit acord. La necessitat de defensar la vida y la força catalana y d'ajuntar-se a la necessitat d'expandir-se y de glorificar-se. A la llum d'una festa mai vista al món, un desitj transcendental en l'història europea d'Espanya va baixat sobre Catalunya: per l'espero de la sobirania catalana tornar l'Espanya al món y a la civilització.

Vaquí ont tot el poble s'ha juntat, ont s'han reunit tots els particulars organismes on qu'es diferencienc els esforços catalans. Totes les idees, troben acció en això; tots els partits, solidaritat en aquest gran fit català que'ns ha redimit de tots els exclusivismes respectius.  
Y ara vos, Juny, que, pensador y polític a la moderna, a la catalana, es a dir artista també, va essor fautor decidit d'aquest gran moviment transcendental, ara preguntat als estudiosos perquè no van a la massa, perquè no conviuu ab el poble.  
Jo penso que tots aquells que he recordat, que tots aquells que vos anomenen, van an això precisament a treballar, a conviure ab el poble. Jo penso que tots ells, y jo darrera d'ells, no busquem més que barrejar-nos en tots els homes, en tot el poble y intervenir en totes les coses que ajudin an aquell gran fit de que per l'espero sobirà de Catalunya torni l'Espanya al món y a la civilització, que es, com treballar, com saber, per tots els ideals de llibertat y de justícia humana.

**Negant la vida**  
ERNEST VENDRELL  
23-IX-06.  
Fa pocs dies vaig llegir en els diaris aquest sòl, quasi ofel·lositat se veu d'una hora lluny: «El capítol de la Carcel Model de Barcelona, don José Pedragosa, ha sigut declarat còrron, no podentse dir de interino para el cargo».  
El dia abans tots els prems ja ho sabien. La meua havia caigut com una exalació. Tots, absolutament tots, s'ho comunicaven ab una recança revoladora.  
«Mossen Josep se'n val... El treuen...»  
Confesso que mi no m'ha vingut pas de nou. Tot lo que depèn de l'Estat, ha de portar la seva marca.  
L'Estat creu que una presó té d'esser un martiri constant pels presos.  
Mossen Josep té el noble pensar de que les presons haurien d'esser com les algues baptesimals.  
Ab el sistema de l'Estat, el delinqüent, enlloc d'haver trobat a la presó un ambient humanitari y altruista que'l corregís, se l'ha trobat entre quatre parets durant llarg temps; ha vist transcorrer els dies volats d'una solitud de apopleja que ha penetrat al seu cervell, fent-li ovilar presentiments terribles.  
L'Estat, a l'agafar un home per haver atenció a la vida d'un ser com ell, o per haver furtat lo que no li pertanyia, o per qualsevol altra falta de les moltes que afecten a la societat humana — y no parlo de les causes polítiques, car aquestes són filles d'una col·lisió a la llibertat de pensar, — creu que apartant-lo de la societat per un cert temps, ja ha completat la gran missió de sanejament social.  
Y com que Mossen Josep creu tot lo contrari, hauria que a mi no m'ha vingut pas de nou, quan he sigut la seva cessantia.  
A ell solament el agrair l'esperit humà que tenen els presos... No fa gaires dies m'ho deia ab aquella senzilla modestia que caracteritza a les ànimes bondadoses:  
«El meu desitj fora que la premsa al sortir d'aquí, fossin homes dignes, que pendessin de l'erro començat, arribessin a comprendre'l gran amor que hem de tenir-ne els uns als altres. Voldria proporcionar-los, durant son temps de cautiveri, els beneficis de la cultura y de l'educació social; voldria ensenyar-los la vida honrada del treball».  
Mossen Josep l'havia començada l'obra humanitària; emperò trobà l'error arreu... aquella fradura de les coses oficials, y'ls tingué de circumstanciar al seu individu d'ofere.

Però esperem-vos! Tot y essent mort, encara té una missió: la d'espantall en benefic d'espuladors de Borsa. Quan una causa, abans bullenta d'acció, no més serveix para fer jugades, ja pòdem dir que es ben morta. Així morí'l zorillisme: el pobre Zoril Zorilla era sencer, però necessitava la cooperació de gent para qui la política es un negoci. Alguns voltes havia hagut d'anar a raure a banquers jueus que s'comprometien a proporcionar els se'ls donava en temps oportú la data del pronunciamient. Un banquer va esser tant llist, que aquest privilegi li serví para obtenir diners de l'embaixada espanyola a París.

El carlisme començà essent una facció sanguant, la remugació de la vida històrica d'una sèrie de pobles que no havien pogut arribar a constituir una nació y que, sentint intensament l'esperit de tribu propi de l'iberisme asiàtic, tingueren de propinar-se fortes sangries para calmar-se y posarse a tò. Un sent vergonya al llegir l'història d'Espanya en el segle passat, única mostra esclatant de lluita mortal per qüestions dinàstiques. Sembla un mal somni. Y lo que es pitjor que Espanya ha pogut solament restar tranquil·la, fent que hauria la dinastia regnant governat l'esperit de la branca de Carlos V. El carlisme es mort com a partit perquè li han pres el programa. La fusió que ambicionava'l desgraciat Balmes s'ha fet en el règim actual y en les costums polítiques baix la gracia de Déu y de la Constitució. En Narvaez, en González Brabo, en Canovas, en Sagasta y en López Domínguez, haurien pogut esser ministres de Carlos VII. La mediocritat triomfant baix la Restauració, depurativa de tota classe d'impet, y la bigoteria de la Regència aixolant les classes d'elit, són dues atmosferes que haurien anat molt bé en una cort com la que devia concebir l'infel·lit exiliat de Venècia.

**La fi del carlisme**  
Durant els últims vuit dies, la Borsa de Barcelona y les agències telegràfiques combinades han donat un sust an els especuladors de París. Els que tenen el manubri borsàtil català l'han manejat molt bé, puix han rousat brillantment els bolsistes d'aquí que ja havien perdut l'orena. L'alarma carolínia d'importancia, però la por sembrada per mor de la carlindad d'operta ha ajudat eficaçment an els lloctes que tenien interès en purgar el mercat de valors espanyols, fent alinear les posicions massa carregades de Nord y Alcantar. Parlant en plata y or, tots els purts d'algarada's coneroten a una bona operació aritmètica senzillíssima. Però darrera d'aquests fets, aparentment insignificants, hi ha quelcom més important y que mereix que un cronista carolí's hi fixi y transmeti lo que sapiga.  
Dones, malgrat el poc amor que tinc al reportisme, heig de fer una declaració, seguida de proves que considero altament indispensables: El carlisme es mort!  
Els que tenim sang liberal se'n aixeixen al pit quan diem enfàticament: El carlisme es mort!  
Per què es mort el carlisme? El carlisme es mort no per falta de carlins, sinó per ausencia de pretendents.  
Per què sempre se'n tracta d'un alsamant faccós, don Carlos calla com una esllinç? Perquè està tant aclaparat que ja ha perdut la fo en la seva causa. Persones afilades al seu partit que l'han visitat sense pompa, intimament, han pogut veure fins a quin punt ell ha sentit la martellada donada per la conducta de les seves filles. Y aleshores, el pobre don Carlos, el oos baldat, ja no inspira el mateix sentiment que'ns produïa quan erem nans y les caricatures de l'època ens el pintaven rodejat d'odalisques de lloguer. Fart per tanta sofocament, la seva figura perd aquella brillantor que tenia quan era considerat com un dels homes més guapos de l'Europa retratada! Aleshores, un veu al desgraciat hoste de Venècia com an aquell Rei Lear de Shakespeare! Perquè no pot negar que la descendència de don Carlos té sang shakespeareana, una naturalesa impetuosa que hauria emocionat al nostre vell amic Stendhal, el ome y gran novel·lista, autor de Le Rouge et le Noir.  
Però ab tot y'l destí trágic d'aquelles notes posseïdores d'una força de desitj capàs de no deturar-se davant de Déu, ni de la Patria, ni del Rei, don Carlos ha conegut un dolor més profund encara. Don Jaime, el que tenia que heretar els drets seus, no eren en la llibertat. Don Jaime de Borbó no ha pogut pendre's s'armament el paper de pretendent fracassat. Els carlins sincers y ingenuos han pensat que'l príncep cessant va entrar en l'exercit rus y anar a la guerra d'Extrem-Orient para esmorlar les oines de l'ofici reial! Quan s'erren! Don Jaime va fer això explotat com si hagués volgut portar a terme una novella de Jules Verne, per l'istí de De Sant Pol al Polo Nord.  
No solament el fill no eren an els drets del pare a la corona de Sant Ferran, sinó que don Jaime es republicà, don Jaime hi llura-pensador, don Jaime es un volterri que prefereix el boulevard des Italiens a les montanyes de Borgia.

Hi ha un altre fet que ha obrert un abim entre don Carlos y don Jaime. Don Carlos es pobre, es un pretendent honorari sense medis para ocupar el rang que ell creu d'haver de tenir en qualitat de rei desposat. En canvi, don Jaime té una grossa fortuna, y en lloc d'empènyer-se an comprar municions para servir a Déu, Patria, Rei, prefereix apil·lar-la a ofrenas en l'altar del Món, Dinomi y Carn.  
Un carlí pur sang no deia un dia:  
«Nosaltres posam en primer lloc a Déu, després a la Patria, y darrament al Rei; però si aquest no es bó, el trobem».  
Ara jano l'istocant suprimido, perquè la preferència està vagant. La llibertat ja anar al fons d'eixos algues gremiosos de Venècia que fan sortir bolsos en el cervell del que se les mira massa. Així ha canbat un dels drames més horribles de l'història moderna. Es simbol·lo que passa ab totes les branques de la casa de Borbó. La mort d'Isabel II en el Palais de Castille de l'Avenue Kleber se presta a comentaris ben cànstics sobre l'agraiment y la caritat entre les famílies que's creuen ab dret a regir els pobles. La branca de Venècia acaba com una d'eixes línies de l'italia del Roinaonment, que en el cultiu de la passió desenfrenada o en l'amor al diner cerquen l'òbit de les desventures irremparables.

Pot haverhi algú que seriament crogui en el carlisme?  
Però esperem-vos! Tot y essent mort, encara té una missió: la d'espantall en benefic d'espuladors de Borsa. Quan una causa, abans bullenta d'acció, no més serveix para fer jugades, ja pòdem dir que es ben morta. Així morí'l zorillisme: el pobre Zoril Zorilla era sencer, però necessitava la cooperació de gent para qui la política es un negoci. Alguns voltes havia hagut d'anar a raure a banquers jueus que s'comprometien a proporcionar els se'ls donava en temps oportú la data del pronunciamient. Un banquer va esser tant llist, que aquest privilegi li serví para obtenir diners de l'embaixada espanyola a París.

present lo que's die: d'aquí uns quants dies, si la producció de Catalunya protesten contra la Tractada de comers, i veuran com aquesta Tractada se convertirà, per art de màgia, en obra de paràdixica unió nacional y's qu'la combatin seran una grandíssima antipatriotes, uns explotadors de les províncies, etc., etc, y sinó al temps.

Respecte a noves concretes dels Tractats, no pu donaries més que enormement pessimistes. Fassintho com vulguin, sols pu dir que es de bona tinta que's augmenta conecdis en l'última revolú van tota a terra y que en molts articles se baixa molt per desotz de l'Aranzal de 1892. Beneficis als agricultors! No'm fassin riuers; Fransa, poden estar ben segurs, no fa cap rebaxa per desotz de la segona columna avui vivent.

Y per nota final des dirlo que les meves impressions personals són de quel Tractat es firmarà dins de pocs dies, a no esser que's ministres actuals, molt dúbils, no s'espantien davant de la terrible responsabilitat en que han incorregut davant del Parlament. Més per això fora proeja que's convençessen de que Catalunya està despetra. Aquí la cronoh dormida.

**NOTES AL DIA**  
**El misteri de Chateau**  
Els bons llegidors recordaran els dos petits articles publicats fa alguns setmanes en El POBLE CATALA ab el mateix títol que encapçalava aquestes ratlles. Tindran presents sens dubte les circumstàncies que acompanyaren la desaparició de l'abbé Delarue, capella de Chateau. No hauran oblidat pas els treballs de tota mena realitzats ab el fit de trobar a l'home perdut.

**Carta de Madrid**  
El govern don López Domínguez continúa fent la vida ràpida y migrada dels seus antecessors. En Romanones prou ha bufat la seva cendra, emperò com que aquest tot es coneixen, no ha pogut agafar peix; el liberalisme dels actuals ministres es cosa descomptada. Els processos y les empresonaments a Catalunya donen la mida dels seus sentiments liberals.  
En Navarreteverter ha buscat per diferents indrets la popularitat que no podien aconseguir els seus companys de ministeri; més, malgrat els bombos de la premsa de carter circular, a la devoció absoluta de l'actual ministre d'Hisenda, sobre'l tractat ab els Estats Units n'hiug va esplandir. No's desanimà per això en Navarreteverter y va començar a inflar el gos de la supressió de l'impost de consums, y ei por eia, lo que vol dir que al públic tant se li endona, lo que es més probable, que no crou ab els miracles don Navarreteverter.

**Les obres de Josep Anselm Clavé**  
Temps endarrerat l'Ajuntament de la nostra capital acordà adquirir la propietat de les obres, tant literàries com musicals, de l'indivisible català. Se prengué aquest acord ab motiu d'haver practicat algunes gestions para comprar a alt preu diverses cases extrangeres.  
L'Ajuntament nomenà una comissió encarregada de realitzar els treballs oportuns. Més d'aleshores ensà no s'ha fet res. Els llibells desitjats dels regidors han quedat fins ara incomplets y l'idea sembla abandonada.  
Y es així ben de dolent. En Clavé es una veritable gloria catalana, un home a qui Catalunya deu engriment. La seva obra que'l ha contribuït al desenvolupament del nostre poble y avui mateix hi ha més de 2.000 obrers catalans aplegats a l'entorn les senyores choral.

**Josep Florals de Molins de Rei**  
Veredict  
Flor natural, adm, 89 Soherzo, l. Qui mar mora el rescoll escitxzo l'aura. (La nogge de Figaro).  
Accésits: 132 Florals de gessami, l. La primera nit, Dolores joguina, La dent, Cavalet, 223 Desgraciat recorda, l. Espares, 149 Fruit s. l. Sonetina.  
Volum de poesies den Guimerà, ofert per l'Unió Catalanista. 108 Estat actual del Teatr Català.  
Objecte d'art, per don J. Bertran Masitu. 84 Enlla, l. Pels oims.

lona a Valraana y extensiones  
sió sollicita don Gumeriand de Cosso.



